

การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุมณี มากมี

• คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่

**การวิจัย
เชิงคุณภาพ**

**การพัฒนา
การจัดการ
เรียนรู้**

**พัฒนา
การศึกษา**

การวิจัยคืออะไร

- การค้นหาความจริง และกฎเกณฑ์ของความจริง เพื่อนำมาสร้างเป็นความรู้
- การเข้าถึงความจริง เพื่อให้ได้ความรู้ที่สามารถเข้าใจบุคคลต่าง ๆ ได้อย่างถ่องแท้
- การสร้างความจริงตามที่ผู้รู้หรือผู้มีอำนาจต้องการ โดยอาศัยความรู้เป็นตัวรองรับ ดังนั้น “การสร้างความรู้คือการสร้างอำนาจ” หรือที่เรียกว่า อำนาจของความรู้

กระบวนการทัศน์ของการวิจัย

สถานะของความจริง ontology

- เชื่อว่า ความจริงหรือสิ่งที่ป็นจริงมีอยู่ด้วยตัวเองเป็น วัตถุวิสัย(objective) ความรู้ที่ค้นพบและผ่านการ พิสูจน์แล้วมีคุณสมบัติเป็นสากล (Reality is universal.) คือเป็นจริงและใช้ได้ทั่วไปไม่ถูกจำกัดด้วย เวลาและบริบท สิ่งที่เป็นจริงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจึงมี เพียงหนึ่งเดียว (single reality)

สภาวะความรู้ epistemology

- ปฏิฐานนิยม

นักวิจัยกับสิ่งที่ถูกวิจัยเป็น
อิสระจากกัน หากผู้ศึกษา
เข้าไปมีความสัมพันธ์กับ
แหล่งผู้ให้ข้อมูลจะทำให้สิ่ง
ที่ถูกศึกษาไม่เป็นธรรมชาติ
เพราะนักวิจัยจะเกิด “อคติ”

- กระบวนทัศน์ทางเลือก

ผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลมี
ปฏิสัมพันธ์กันและต่างก็มี
อิทธิพลต่อกัน แยกจากกัน
ไม่ได้ ดังนั้นความจริงที่
ปรากฏจึงขึ้นอยู่กับ
ผู้สร้างและบริบท

กระบวนทัศน์ปฏิฐานนิยมVSหลังปฏิฐานนิยม

- ปฏิฐานนิยม(positivism)

ความจริงมีอยู่ เป็นอยู่ โดย
อิสระด้วยตัวของมันเอง
และเป็นวัตถุวิสัย ความจริง
มีเพียงหนึ่งเดียวเป็นกฎ
ใช้ได้ทั่วไปเป็นสัจนิยม
(realism)

- กระบวนทัศน์ทางเลือก
(postpositivism)

ความจริงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น
มีได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับ
บริบท เป็น สัมพัทธ์นิยม
(relativism)

วิธีวิทยา (methodology)

- ปฏิฐานนิยม

วิธีการวิจัยที่ดีคือวิธีที่ผู้วิจัย

สามารถจัดการกับกลุ่มตัวอย่าง

และกระบวนการวิจัยได้ทุก

ขั้นตอนโดยตัวนักวิจัยไม่ต้อง

ติดต่ออย่างใกล้ชิดกับกลุ่มผู้ถูก

ศึกษา/ปรากฏการณ์

- กระบวนทัศน์ทางเลือก

วิธีการที่ดีคือผู้วิจัยและผู้ถูก

ศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ข้อมูลที่ดีจะเกิดขึ้นได้หากผู้ให้

ข้อมูลมีความไว้วางใจนักวิจัย

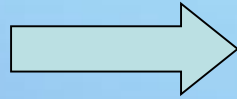
บรรยากาศที่เป็นกันเองตาม

ธรรมชาติ

คำถามที่มีต่อการวิจัยแนวปฏิฐานนิยม

- เราให้ความสนใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างถ่องแท้แค่ไหน เมื่อเราพยายามศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการแสวงหาความรู้ โดยอาศัยการวิจัยเพื่อยืนยันความถูกต้องของสมมุติฐานที่ได้จาก ทฤษฎีต่าง ๆ

สิ่งเร้า

พฤติกรรม

**เสริมแรงทางบวก
คำชม/รางวัล**

**การทำตามระเบียบ
ของโรงเรียน**

การลงโทษ

**การยุติพฤติกรรม
ที่ผิดระเบียบ**

- มันยุ่งกับเรื่องชีวิตส่วนตัว อย่างหนักคิดว่า หนูมาโรงเรียนเพราะหนูอยากมาเรียนหนังสือ ความประพฤติของหนูไม่เรียบร้อยก็พูดกันไม่ได้ แต่ถ้าเรื่องคบผู้ชาย หนูก็ไม่ได้คบในโรงเรียน หนูทำที่อื่น แต่ครูก็เข้ามายุ่งเกินไปค่ะ หนูคิดอย่างนี้ ครูเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตเกินไป ยิ่งกว่าพ่อกว่าแม่ ครูในโรงเรียนหนู เป็นอย่างนี้นะคะ

คำถาม

- จากข้อมูลข้างต้น ท่านได้
ความรู้/ข้อคิดเรื่องใดบ้าง

การตีความ

- มนุษย์สร้างความหมายของสิ่งต่าง ๆ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความหมายนั้นคือตัวสร้างความจริง (reality) ดังนั้นความจริงจึงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากสังคม (social construct)
- ผู้วิจัยจะต้องเข้าไปใน conceptual world ของผู้ที่เราต้องการจะศึกษา และตีความมโนทัศน์ต่าง ๆ

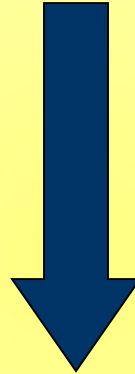
การตีความและเชื่อมโยงมโนทัศน์

- การมองว่า โรงเรียนมีหน้าที่เพียงการสอนหนังสือ ทำให้นักเรียนไม่ยอมรับการควบคุมของโรงเรียนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน
- การรับรู้ว่าการคบเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องส่วนตัว มีผลทำให้นักเรียนมองว่าการลงโทษของครู เป็นเรื่องไม่ชอบธรรม
- การรับรู้ว่าการลงโทษไม่ชอบธรรม ทำให้นักเรียนไม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

มุมมองที่ต่างกันในเรื่องความจริง

- ความจริงเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ มีความแน่นอน สามารถสัมผัส/วัดได้ หากสร้างเครื่องมือวัดที่ถูกต้อง จะต้องได้ความจริงที่ต้องตรงกัน ไม่ว่าความจริงนั้นจะดำรงอยู่ที่แห่งใด
- ความจริงเกิดจากการตีความของบุคคล ไม่มีความจริงที่เป็นสากล ความจริงสร้างจากสังคมและการตีความ การวิจัยคือการเข้าไปในโลกแห่งความจริงที่คนสร้างขึ้น

**ไม่มีความจริงที่ตายตัว ความจริงถูกสร้างโดย
มนุษย์**

**ดังนั้นแทนการค้นหาความจริง นักวิจัยจะตั้ง
คำถามว่า ความจริงในเรื่องนั้น ๆ ถูกสร้างขึ้นมา
ได้อย่างไร มีความคิดความเชื่อใดเป็นตัวกำกับ**

มุมมองที่ต่างกันในเรื่องความรู้

- ความรู้ต้องมีความจริงเชิงประจักษ์ที่สามารถวัด/สังเกตได้
รองรับ ความรู้ได้มาจากการสร้างเครื่องมือวัดความจริงอย่าง
เที่ยงตรง ปราศจากอคติและความรู้สึกส่วนตัวของผู้วิจัย
ความรู้ที่ได้จึงเป็นความรู้ที่มีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย (objective
knowledge) มีความเป็นสากล

- ความรู้เกิดจากการศึกษาโลกแห่งความจริง ที่ผ่านการตีความ
ของบุคคล โดยผู้วิจัยจะต้องเข้าไปในใกล้ชิดกับบุคคลที่สนใจ
ศึกษา และมองสิ่งต่าง ๆ จากมุมมองของบุคคลนั้น ความจริง
เกี่ยวกับเรื่องหนึ่ง ๆ จึงมีได้หลากหลาย

การวิจัยแนวการตีความ

- การวิจัยแนวการตีความตั้งคำถามเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ซึ่งสามารถใช่วิธีวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในปรากฏการณ์ทางด้านสังคม อารมณ์ และประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ของมนุษย์ เช่น ความหมายของการเป็นคนเก่ง คนฉลาด ประสบการณ์การของนักเรียนเมื่อถูกลงโทษ การยอมรับสภาพการณ์การเป็นเด็กเกเร

ความจริงเป็นเกิดจากการ
รับรู้และตีความของมนุษย์

ความหมายนั้นคือตัวสร้างความจริง การวิจัยจึง
ต้องเข้าไปใน conceptual world ของคน

ความจริงเป็น social construct

ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการวิจัยที่ทำในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ ใช้
วิธีการศึกษาและเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่
หลากหลาย เครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ในการวิจัยคือตัวนักวิจัย

(ชาย โฟธิสิตา 2549:29)

ลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ๑.เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ในสภาพเหตุการณ์จริง
- ๒.ปรากฏการณ์นั้น ๆ ไม่ได้ถูกบิดเบือนหรือเสริมแต่งเพื่อการวิจัย
- ๓.การได้มาซึ่งข้อมูลไม่สามารถคาดเดาคำตอบไว้ล่วงหน้าได้
- ๔.ใช้แนวทางการศึกษาแบบอุปนัย(inductive)

การวิจัยแบบอุปนัย vs นิรนัย

สมมติฐาน คำอธิบาย
ข้อสรุปเชิงทฤษฎี

สมมติฐาน ทฤษฎี
กรอบแนวคิด

อุปนัย

เชิงคุณภาพ

นิรนัย

เชิงปริมาณ

ข้อมูล ข้อเท็จจริง
หลักฐานเชิงประจักษ์

ข้อมูล ข้อเท็จจริง
หลักฐานเชิงประจักษ์

ลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ๕. เน้นการศึกษาแบบองค์รวม(holistic)ได้แก่การวิเคราะห์ ส่วนประกอบ (ส่วนย่อย) ภายในระบบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- ๖. เน้นข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก ข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นข้อความ (text)มากกว่าตัวเลข
- ๗. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล นักวิจัยต้องไปอยู่ในภาคสนามหรือใน แหล่งข้อมูลและเรียนรู้จากสิ่งที่ต้องการศึกษาโดยตรง
- ๘. มุ่งทำความเข้าใจปรากฏการณ์ในเชิงลึก ต้องศึกษารายละเอียด อย่างรอบด้าน จึงต้อง “ฝังตัว” ศึกษาเป็นเวลานาน การเลือก กรณีศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น

ลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- ๙. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบทหรือสิ่งแวดล้อมของสิ่งที่ศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อประกอบการศึกษาตีความข้อค้นพบและข้อเสนอ (argument)
- ๑๐. การออกแบบการวิจัยสามารถยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็นและเป็นไปตามสถานการณ์ในภาคสนามเพื่อการเข้าถึงข้อมูลที่ดีและน่าเชื่อถือและเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย
- ๑๑. ใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายและตัวนักวิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเพียงแนวทางและหลักการทำงานเท่านั้น ผู้วิจัยต้องเข้าใจหลักการสำคัญและมีทักษะในการใช้อย่างดี

คุณลักษณะของนักวิจัยเชิงคุณภาพ

- มีวินัยในตนเองสูง
- มีระเบียบ (well-organized)
- มีจินตนาการ
- มีศิลปะในเชิงมนุษยสัมพันธ์

เมื่อไหร่ควรใช้วิธีการเชิงคุณภาพ

- ต้องการค้นหาประเด็นใหม่ ๆ
- ต้องการเข้าใจความหมาย/กระบวนการของปรากฏการณ์
- ต้องการหาความรู้เบื้องต้นเพื่อกำหนดเป็นสมมติฐาน
- ต้องการตรวจสอบข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงปริมาณ
- กลุ่มเป้าหมายมีขนาดเล็กไม่เหมาะจะใช้วิธีการศึกษา เชิงปริมาณ

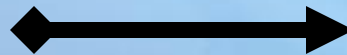
ข้อได้เปรียบของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กทำให้ผู้วิจัยสามารถเจาะลึกได้ตามต้องการ
- การออกแบบการวิจัยสามารถยืดหยุ่นได้
- ใช้วิธีการเก็บข้อมูลได้หลากหลายวิธีในงานวิจัยเรื่องเดียว
- นักวิจัยให้ความสำคัญแก่กลุ่มผู้ถูกศึกษาในฐานะผู้มีส่วนร่วม (participant) กับไม่ใช่ผู้ถูกกระทำ (research subjects)

**การวิจัยเพื่อนำไปสู่การจัด
กระบวนการเรียนรู้เพื่อการปฏิรูป
การศึกษา**

การศึกษามหาชน (mass education)

เป้าหมาย

- ความตรงต่อเวลา
- เชื่อฟัง
- อดทนต่อการทำงาน
ที่ซ้ำซาก/น่าเบื่อหน่าย

คนทันสมัย

(modern man)

- อ่าน เขียน
- คิด คำนวณ
- ประวัติศาสตร์
- อื่น ๆ

การจัดการศึกษา

- การจัดการศึกษา ทั้งในส่วนของวิธีการและสาระ จะต้องกระทำในลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนมี ความต้องการที่จะเรียนรู้ ต้องการที่จะ รับผิดชอบ รวมทั้งต้องการที่จะทำงานร่วมกับ ผู้อื่น เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขในการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น เพื่อที่จะดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

**การสอนไม่ใช่เรื่องของเทคนิคหรือทักษะที่จะ
นำมาสอนกันเป็นสูตรสำเร็จ ที่มีกฎเกณฑ์กติกา
หรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ตายตัว เมื่อเคยปฏิบัติ
ได้ผลแล้วก็นำมาบอกต่อ หรือทำซ้ำแล้วซ้ำอีก
โดยสามารถคาดทำนายได้ล่วงหน้าว่า ถ้าใช้
เทคนิคนี้ จะเกิดผลอย่างไร**

ฐานคิดสำคัญของการเรียนรู้

- ผู้เรียนซึ่งมีตัวตน (self) ที่มีความหลากหลาย
- ความหวัง ความใฝ่ฝัน ความกลัว ความเข้มแข็ง ความอ่อนโยน ความอดทน ความสนใจ พลังชีวิต จริยธรรม คุณธรรม เป็นสิ่งสะท้อนตัวตนของบุคคล
- สิ่งเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นจากประวัติชีวิตของแต่ละคน

ปรับเปลี่ยนฐานคิดเกี่ยวกับ การเรียนรู้

มนุษย์มีความกระตือรือร้น สร้างสรรค์ และสนใจต่อประเด็นปัญหาต่างๆ มีความต้องการที่จะแสดงความรับผิดชอบและแสวงหาความรู้ รวมทั้งร่วมมือกับผู้อื่นเพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีกว่าให้กับตนเองและผู้อื่น

ปรับเปลี่ยนฐานคิดเกี่ยวกับ การเรียนรู้

มนุษย์เรียนรู้ เมื่อมีความต้องการที่จะรู้
และเมื่อคิดว่าสิ่งนั้นมีความสำคัญ มนุษย์
จะเรียนรู้ได้ดีจากการกระทำ โดยเฉพาะ
การเรียนรู้จากคนที่รักและผูกพัน

ความหลากหลายในวิถีชีวิต/ วัฒนธรรมของผู้เรียน

• การโฆษณา

• สิ้นค้าฟุ่มเฟือย

• การพนัน

พ่อ/แม่พิการ

• ยาเสพติด/ยาบ้า

• Internet
• games

อยู่กับแม่/พ่อ

• พ่อหรือแม่

ติดคุก

• เหล้า/บุหรี่

ยากจนมาก

เพศสภาพ

• แห่ลงบันเทิง

• ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น

• พ่อแม่มีเงิน

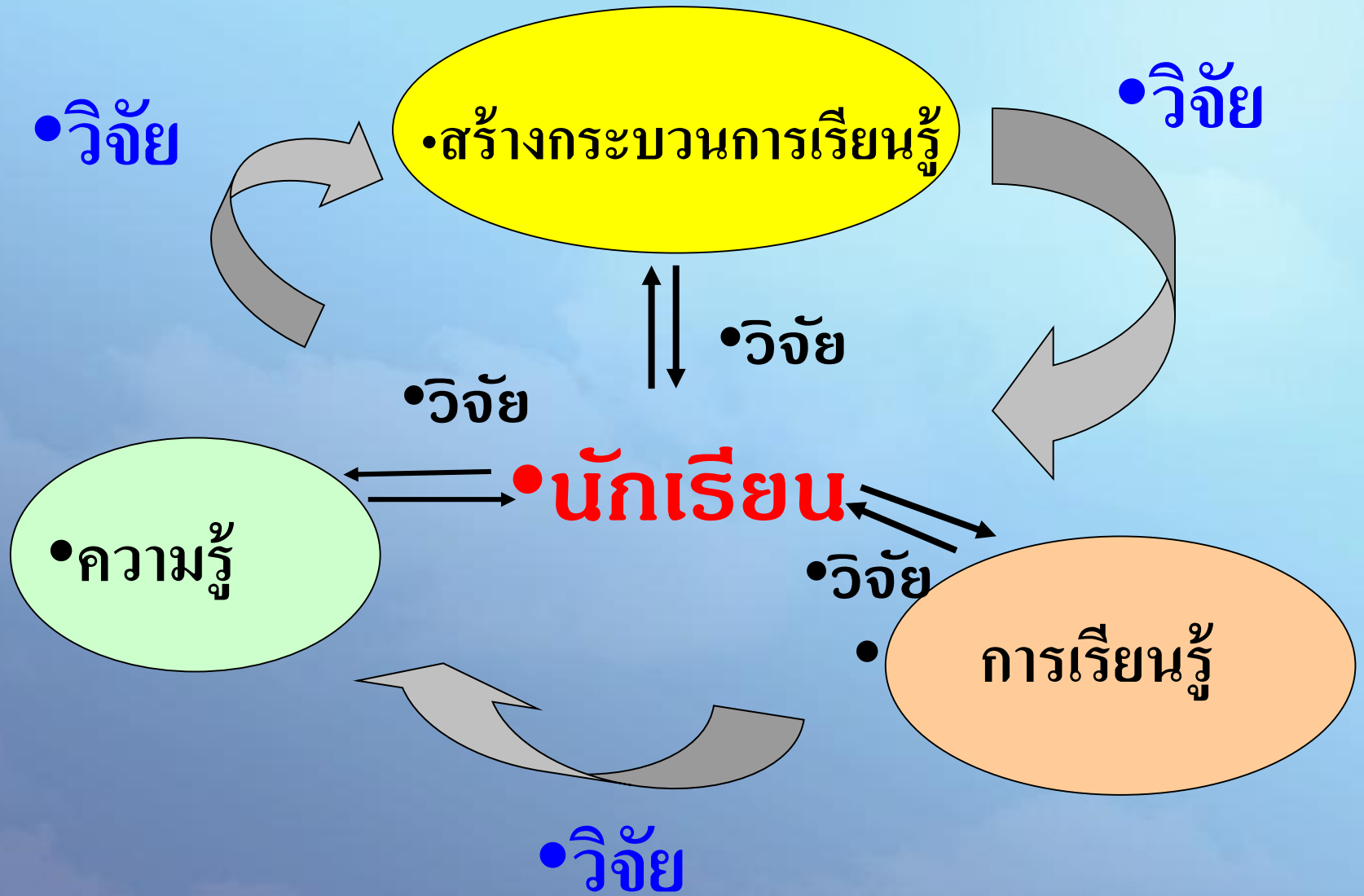
แต่ไม่มีเวลา

• ความรุนแรง

• ภาวะ

ว่างงาน

• จะวิจัยเพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างไร ?

ถ้อยแถลงของปราชญ์

อังคาร กัลยาณพงศ์

อนิจจนาเสียดาย

ฉันทำชีวิตหายเสีย
ครึ่งหนึ่ง

ส่วนที่สูญนั้นลึกซึ้ง

คือน้ำผึ้ง บุปผา ลตามาลัย

ศ.กิตติคุณ สุমন อมรวิวัฒน์

อนิจจนาเสียดาย

คุณครูได้ทำชีวิตนักเรียน
หายไปครึ่งหนึ่ง

ส่วนที่สูญนั้นลึกซึ้ง

คือน้ำผึ้ง บุปผา ลตามาลัย

อนิจจาน่าเสียดาย
โรงเรียนทำชีวิตฉันหายไปครึ่งหนึ่ง
ส่วนที่สูญนั้นลึกซึ้ง
คือน้ำผึ้ง บุปผา ลตามาลัย

กระบวนการเรียนรู้ที่ตั้งมั่นอยู่บนฐานวัฒนธรรม
ประเพณีอันหลากหลาย และพัฒนาการเรียนรู้
อย่างเป็นพลวัตจากภายในของวัฒนธรรม
ประเพณีนั้น ๆ เป็นหลัก บนฐานของวัฒนธรรม
ประเพณี และการรู้จักตนเอง ก็จะสามารถเรียนรู้
และเลือกสรรความรู้จากกระแสอารยธรรม
ภายนอกได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ
ความเป็นจริงในวิถีชีวิตของตนเอง

ศ. เสน่ห์ จามริก

ถ้าการสอนเป็นไปอย่างฉลาดและถูกวิธี
การเรียนจะเป็นความสุขรื่นเริงแทนที่จะเป็น
งานหนักต่อผู้เรียน ผู้เรียนควรได้รับการ
หล่อหลอมให้มีจิตใจที่รักการผจญภัยและ
เสรีภาพ ความรู้สึกที่อยากจะก้าวออกเดินทาง
เพื่อค้นหาให้พบ ถ้าเราให้การศึกษาตามหลัก
เช่นนี้แล้ว ผู้เรียนที่มีสติปัญญาทุกคน จะ
เรียนเพิ่มเติมได้ด้วยความสามารถของตนเอง

เราไม่ควรปล่อยให้ลูกศิษย์ของเรา
แคระแกร็น บิดเบี้ยว และหวาดกลัว
แต่จะต้องมองเห็นโลกใหม่เบื้องต้น
ในความฝันของเขา และในที่สุดก็จะ
เป็นโลกที่ตระการตาอยู่ในความเป็น
จริง

จุดยืนของนักวิจัย

ต่อการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- ยึดการทำหน้าที่อย่างถูกต้องเป็นหลักสำคัญ (the duty ethics of principal)
- ยึดอรรถประโยชน์ของผลการกระทำเป็นหลักสำคัญ (the utilitarian ethics of consequences)
- ยึดคุณธรรมและความสามารถของผู้กระทำเป็นหลักสำคัญ (the value ethics of skills)

จุดยืนของนักวิจัย

ต่อการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- บทบาทของนักวิจัยเชิงคุณภาพมี ๒ สถานะได้แก่ ผู้มีส่วนร่วม (participant) ที่ต้องกลมกลืนกับ บุคลากรในสถานศึกษาและผู้แสวงหาความรู้ (investigator) ที่ต้องทำตัวเป็น “นักวิทยาศาสตร์” ผู้เคร่งครัดในระเบียบวิธีวิจัยอย่างปราศจากอคติ หรือความผูกพันส่วนบุคคลกับแหล่งข้อมูล

จริยธรรมของนักวิจัย

ในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- การเลือกเรื่องที่จะวิจัย : ต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ เด็ก ครู บุคลากรทางการศึกษาและสังคม
- การออกแบบการวิจัย: ต้องได้รับความยินยอมจากกลุ่มผู้ถูกศึกษา และรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลและคิดระบบการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบจากการให้ข้อมูลแก่นักวิจัย
- การเก็บรวบรวมข้อมูล: ระหว่างการเก็บข้อมูลไม่ว่าจะเป็น การสังเกต สัมภาษณ์ ต้องไม่รบกวนชีวิตและการทำงานตามปกติของผู้ให้ข้อมูลหรือรบกวนน้อยที่สุด ควรหลีกเลี่ยงวิธีการที่จะก่อให้เกิดความเครียดหรือความกังวลแก่ผู้ให้ข้อมูลพยายามรักษาความสัมพันธ์ที่ดี

จริยธรรมของนักวิจัยในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- การจดบันทึกและการถอดเทป : ต้องคำนึงถึงการรักษาความลับ และเคารพในผู้ให้ข้อมูล โดยไม่เพิ่มเติมในสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลมิได้กล่าวถึงในระหว่างการถอดเทป
- การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นที่นักวิจัยต้องตีความอย่าง “ละเอียดลึกซึ้ง” ควรให้ผู้ให้ข้อมูล มีส่วนร่วมในการตีความข้อมูลหรือไม่ มากน้อยเพียงใด
- การตรวจสอบข้อมูล: ผู้วิจัยต้องตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลก่อนการเผยแพร่หากไม่แน่ใจหรือมีความคลุมเครือของข้อมูลไม่ควรเปิดเผยข้อมูลนั้น

จริยธรรมของนักวิจัย

ในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพ

- การรายงานผล : ในรายงานผลการวิจัยการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับ เป็นเรื่องส่วนตัว หรือทำให้ผู้อ่านเดาได้ว่านักวิจัยหมายถึงผู้ใด ต้องยึดผลประโยชน์ของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก
- โดยสรุปนักวิจัยต้องปฏิบัติตามจริยธรรมพื้นฐาน ๓ ประการดังนี้
(๑) การได้รับความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล (informed consent)
(๒) การรักษาความลับ (confidentiality) (๓) การป้องกันผลกระทบที่เกิดจากการให้ข้อมูลในการวิจัย (consequences)

by Adobe

FOR YOUR ATTENTION

ยินดีเป็นคู่คิดสำหรับนักวิจัยทุกท่านค่ะ

- kmarkmee@gmail.com
- 0819935665
- รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุมณี มากมี